

บทรูปสำหรับผู้บริหาร

รายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2568 เป็นรายงานประจำปี ฉบับที่ 7 ที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ได้จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล (Check) ตามหลักการบริหารงานคุณภาพ (Plan Do Check Act : PDCA) โดยเป็นการฉายภาพให้เห็นถึงสถานการณ์ความก้าวหน้าการพัฒนาในมิติต่าง ๆ และผลลัพธ์จากการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐและภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะที่ส่งผลต่อการบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติในหัวขั้วที่ 2 (พ.ศ. 2566 - 2570) โดยใช้ข้อมูลจากการรายงานผลการดำเนินโครงการ/การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐจากระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (Electronic Monitoring and Evaluation System of National Strategy and Country Reform: eMENSCR) ที่หน่วยงานของรัฐได้นำเข้าในระบบ eMENSCR ผ่านการอนุมัติจากผู้บริหารตามสายการบังคับบัญชา (M7) จนถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ประกอบการประเมินผลร่วมกับข้อมูลสถิติและสถานการณ์การพัฒนาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับประเทศและระดับสากล ซึ่งรายงานสรุปผลการดำเนินการฯ จะเป็นข้อมูลให้หน่วยงานสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินการต่างๆ อาทิ ปรับปรุงการจัดทำแผนระดับที่ 3 ได้แก่ แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี และรายปี แผนปฏิบัติการด้าน.... และแผนปฏิบัติการในระดับพื้นที่ และพัฒนาการดำเนินงาน/โครงการให้สามารถปิดช่องว่างและยกระดับการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาของประเทศได้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งจัดทำคำขอรับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและตอบโจทย์การพัฒนาประเทศตลอดจนเพื่อให้ประชาชนผู้สนใจรับทราบและมีส่วนร่วมในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

การประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ

ผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ เป็นการประเมินผลสถานการณ์การบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติ 2 ส่วน ได้แก่

1. การพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติในภาพรวม 6 มิติ พบว่า ภาพรวมการดำเนินงานของรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องใน พ.ศ. 2568 มีผลการพัฒนาที่เกิดขึ้น ดังนี้

มิติที่ 1 ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทยมีพัฒนาการดีขึ้น สะท้อนจากดัชนีความสุขโลกที่ประเทศไทยมีทั้งอันดับและคะแนนดีขึ้นอยู่ในอันดับที่ 49 (จาก 147 ประเทศ) และมีคะแนนอยู่ที่ 6.222 คะแนน ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากปัจจัยวัฒนธรรมการบริโภคที่เพิ่มขึ้นและอยู่ในสิบอันดับแรกของโลก แต่ยังคงมีความท้าทายในเรื่องความสุขของคนวัยทำงานและความไว้วางใจในสังคมที่อยู่ระดับต่ำเมื่อเทียบกับนานาชาติ ขณะที่ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทยมีสถานการณ์ดีขึ้น พิจารณาจากดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทยที่มีค่าดัชนีอยู่ที่ 52.92 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าที่มีค่าดัชนีอยู่ที่ 51.64 มีสาเหตุจากการเพิ่มขึ้นขององค์ประกอบหลักทั้งเศรษฐกิจที่เข้มแข็งและเป็นธรรม และทุนทางวัฒนธรรม

มิติที่ 2 ขีดความสามารถในการแข่งขันลดลง ขณะที่การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้ดีขึ้น สะท้อนจากอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่ลดลงมาอยู่อันดับที่ 30 ด้วยคะแนน 71.3 คะแนน จากทั้งหมด 69 ประเทศ แล่งจากปีก่อนหน้าอยู่อันดับที่ 25 ด้วยคะแนน 72.5 คะแนน เป็นผลจากอันดับของปัจจัยหลักปรับตัวลดลงทุกด้าน โดยเฉพาะด้านประสิทธิภาพของภาครัฐ ขณะที่การพัฒนาเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ดีขึ้น พิจารณาจากอัตราการขยายตัวผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ที่มีการขยายตัวร้อยละ 2.5 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 2.0 เนื่องจากการกลับมาขยายตัวของค่าใช้จ่ายและการลงทุนภาครัฐ และความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ภาคต่อหัว (GRP per Capita) ระหว่างภาคที่มีมูลค่าสูงที่สุดกับต่ำสุด โดยมีค่าอยู่ที่ 5.0 เท่า ปรับตัวดีขึ้นจากปีก่อนหน้าที่มีค่าอยู่ที่ 5.3 เท่า

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

มิติที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ปรับตัวลดลงเล็กน้อย สะท้อนจากดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index: HAI) ที่ระดับการพัฒนาคนเท่ากับ 0.6363 ปรับตัวลดลงจาก 0.6398 ซึ่งเป็นผลจากการลดลงของดัชนีย่อย ได้แก่ ด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน ด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้านชีวิตการทำงาน ขณะที่ด้านการศึกษา ด้านการคมนาคมและการสื่อสาร ด้านที่อยู่อาศัย และสภาพแวดล้อม และด้านการมีส่วนร่วม มีค่าดัชนีเพิ่มขึ้น

มิติที่ 4 ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคมในภาพรวมดีขึ้น สะท้อนจากดัชนีความก้าวหน้าทางสังคมมีคะแนนอยู่ที่ 70.97 คะแนน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าที่มีคะแนนอยู่ที่ 70.67 คะแนน มีสาเหตุจากองค์ประกอบที่ดีขึ้น ได้แก่ โภชนาการและการแพทย์ น้ำและสุขาภิบาล ที่พักอาศัย คุณภาพสิ่งแวดล้อม สิทธิและเสรีภาพ สังคมที่เข้าถึงทุกคน และการศึกษาขั้นสูง แต่มีอันดับลดลงอยู่ที่ 62 จากปีก่อนหน้าที่อยู่ที่อันดับ 58 จาก 170 ประเทศ สะท้อนว่าหลายประเทศได้ยกระดับการพัฒนาให้มีความก้าวหน้าทางสังคมที่ดีขึ้น นอกจากนี้ **ความเหลื่อมล้ำในสังคมดีขึ้น** พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคด้านรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเท่ากับ 0.333 ลดลงจากปีก่อนหน้าที่มีค่าเท่ากับ 0.335 ขณะที่ความแตกต่างของรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเฉลี่ยของกลุ่มประชากรที่รวยที่สุดต่อกลุ่มประชากรที่จนที่สุดเพิ่มขึ้นเป็น 7.83 เท่า จากปีก่อนหน้าที่มีค่าเท่ากับ 7.79 เท่า คิดเป็นการปรับตัวแยลงเล็กน้อยร้อยละ 0.51

มิติที่ 5 ความหลากหลายทางชีวภาพและคุณภาพสิ่งแวดล้อมดีขึ้น สะท้อนจากดัชนีสมรรถนะสิ่งแวดล้อมข้อมูลประเทศไทยที่มีค่าดัชนีอยู่ที่ 46.00 คะแนน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าที่มีค่าดัชนีอยู่ที่ 45.20 คะแนน เป็นผลมาจากความสมบูรณ์ของระบบนิเวศที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติในเป้าหมายที่ 14 ระบบนิเวศทางทะเล และเป้าหมายที่ 15 ระบบนิเวศบนบก แสดงให้เห็นว่าแม้จะมีการดำเนินงานในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติที่ครอบคลุมแล้ว แต่ยังมีสถานการณ์อยู่ในระดับท้าทายมากและมีแนวโน้มไม่คืบหน้า โดยมีประเด็นท้าทายในเรื่องของประสิทธิภาพในการฟื้นฟูระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมทางทะเล การขับเคลื่อนตามแผนดำเนินงานและการบังคับใช้กฎหมายที่ยังไม่สามารถผลักดันให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย ขณะที่ความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติมีสถานการณ์คงเดิม สะท้อนจากดัชนีชี้วัดเศรษฐกิจสีเขียวที่มีค่าดัชนีคงเดิมอยู่ที่ร้อยละ 58.20

มิติที่ 6 ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐปรับตัวแยลง สะท้อนจากดัชนีชี้วัดธรรมาภิบาลโลกที่ประเทศไทยมีคะแนนเฉลี่ยลดลงอยู่ที่ -0.27 คะแนน จากการที่ขาดเสถียรภาพทางการเมือง ประสิทธิภาพของภาครัฐ คุณภาพของกฎระเบียบ หลักนิติธรรม และการควบคุมปัญหาทุจริตประพฤติมิชอบ เช่นเดียวกับผลการจัดอันดับประสิทธิภาพของภาครัฐอยู่ในอันดับที่ 32 ลดลงจากปีก่อนหน้าที่อยู่อันดับที่ 24 จากการลดลงของปัจจัยการคลังภาครัฐ นโยบายภาษี กรอบการบริหารภาครัฐ และกฎหมายด้านธุรกิจ ขณะที่ดัชนีเสรีภาพทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเพิ่มขึ้นทั้งอันดับและคะแนน โดยอยู่ในอันดับที่ 84 และมีค่าคะแนนอยู่ที่ 60.60 คะแนน ซึ่งเป็นผลจากเศรษฐกิจไทยถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีเสรีภาพทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง โดยพื้นฐานทางเศรษฐกิจของประเทศไทยยังคงมีความแข็งแกร่งในระดับหนึ่ง

2. การพัฒนารายยุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้าน มีผลการพัฒนาที่เกิดขึ้น ดังนี้

ด้านที่ 1 ความมั่นคง พบว่า ประชาชนมีความอยู่ดี กินดี และมีความสุขดีขึ้น จากดัชนีความสุขโลกที่ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 49 (จาก 147 ประเทศ) ดีขึ้นจากปีก่อนหน้าอยู่อันดับที่ 58 ขณะที่**บ้านเมืองมีความมั่นคงปลอดภัยลดลง** จากดัชนีสันติภาพโลกอยู่ในอันดับที่ 86 ลดลงจากปีก่อนหน้าอยู่อันดับที่ 75 กองทัพหน่วยงานด้านความมั่นคง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา**ความมั่นคงดีขึ้น** จากคะแนนของปัจจัยอิทธิพลทางทหารภายใต้ดัชนีสันติภาพโลกเพิ่มขึ้นเป็น 1.661 คะแนน แต่ยังคงต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับโลก และดัชนีรัฐประหารบางมีคะแนนลดลงเป็น 66.2 คะแนน แสดงถึงสถานะมั่นคงมากขึ้น

นอกจากนี้ บทบาทด้านความมั่นคงของประเทศไทยเป็นที่ชื่นชมและได้รับการยอมรับโดยประชาคมระหว่างประเทศภาพรวมดีขึ้น และประสิทธิภาพการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวมคงเดิม จากดัชนีความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ประเทศไทยถูกจัดอันดับอยู่ใน Tier 1 โดยมีค่าเท่ากับ 99.22 คะแนน แต่ดัชนีประชาธิปไตยที่คงอยู่ในอันดับที่ 63 โดยมีคะแนนลดลงอยู่ที่ 6.27 คะแนน

ด้านที่ 2 การสร้างความสามารถในการแข่งขัน พบว่า เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืนดีขึ้น จากอัตราการขยายตัวของรายได้ประชาชาติ (GNI) ร้อยละ 2.7 ชะลอตัวเล็กน้อยจากปีก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 2.8 ขณะที่อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ร้อยละ 2.5 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 2.0 อีกทั้งการกระจายรายได้ที่สะท้อนจากความแตกต่างของผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (GPP per Capita) ระหว่างจังหวัดที่มีมูลค่าสูงที่สุดกับต่ำสุดอยู่ที่ 14.7 เท่า ดีขึ้นจากปีก่อนหน้าที่มีค่า 16.3 เท่า และผลิตภาพการผลิตรวม (TFP) ขยายตัวร้อยละ 2.13 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าที่มีค่าร้อยละ 1.04 อย่างไรก็ตาม **ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันแย่ลง** จากสัดส่วนมูลค่าการลงทุนวิจัยและพัฒนาของประเทศต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 0.94 ลดลงจากปีก่อนหน้าที่อยู่ร้อยละ 1.16 และอันดับความสามารถในการแข่งขันอยู่อันดับที่ 30 (จาก 69 ประเทศ) ลดลงจากปีก่อนหน้าอยู่อันดับที่ 25 เป็นผลจากการพัฒนาที่แย่ลงในปัจจัยย่อยทุกด้าน ทั้งสมรรถนะทางเศรษฐกิจ ประสิทธิภาพภาครัฐ ประสิทธิภาพภาคธุรกิจ และโครงสร้างพื้นฐาน

ด้านที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ พบว่า คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพพร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 ดีขึ้นในบางมิติ กล่าวคือ มิติด้านค่านิยมและคุณธรรม มีคะแนนดัชนีชี้วัดคุณธรรมปรับตัวเพิ่มขึ้นเป็น 4.36 มิติด้านสุขภาพ มีอัตราการเสียชีวิตจาก 4 โรคไม่ติดต่อเรื้อรังลดลง แต่มีสุขภาพจิตแย่ลงจากอัตราการฆ่าตัวตายเพิ่มขึ้นเป็น 8.02 คนต่อประชากรแสนคน มิติการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษาปรับตัวแย่ลงอยู่ที่อันดับ 55 ขณะที่คะแนนทดสอบระดับชาติ (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเพิ่มเป็น 35.15 คะแนน นอกจากนี้ **สังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตปรับตัวแย่ลง** สะท้อนจากดัชนีความก้าวหน้าของคนด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน ปรับตัวลดลงอยู่ที่ระดับ 0.5894 เป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และการแจ้งความคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ รวมถึงครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเดียว และการที่ผู้สูงอายุอยู่ตามลำพัง

ด้านที่ 4 การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม พบว่า การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติเพิ่มขึ้น จากค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคด้านรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเท่ากับ 0.335 ลดลงจากปีก่อนหน้าที่มีค่าอยู่ที่ 0.343 ขณะที่สัดส่วนรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคของประชากรจำแนกตามระดับรายจ่ายอยู่ที่ 7.83 เท่า เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปีก่อนหน้าที่มีสัดส่วนเท่ากับ 7.79 เท่า การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นกำลังของการพัฒนาประเทศในทุกระดับปรับตัวลดลง จากดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) มีค่าเท่ากับ 0.6363 ลดลงเล็กน้อยจากปีก่อนหน้าที่มีค่าเท่ากับ 0.6398 นอกจากนี้ การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการพึ่งตนเองและการจัดการตนเองเพื่อสร้างสังคมคุณภาพปรับตัวดีขึ้น จากดัชนีความก้าวหน้าของคนด้านการมีส่วนร่วมที่มีค่าเท่ากับ 0.5336 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าที่มีค่าอยู่ที่ 0.5335 และดัชนีความยากจนหลายมิติของผู้สูงอายุปรับตัวดีขึ้นโดยมีค่าเท่ากับ 0.0044 ลดลงจากปีก่อนหน้าที่มีค่าอยู่ที่ 0.0072

ด้านที่ 5 การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พบว่า การอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมให้คนรุ่นต่อไปใช้ได้อย่างยั่งยืนแย่ลง จากสัดส่วนพื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมลดลง 0.03 ล้านไร่ การฟื้นฟูและสร้างใหม่ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อลดผลกระทบทางลบจากการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวมแย่ลง เนื่องจากไม่มีแหล่งน้ำ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ผิวดินที่มีคุณภาพในเกณฑ์ดีมาก และการจัดการขยะมูลฝอยมีปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้น 0.25 ล้านตัน และปริมาณของเสียอันตรายเพิ่มขึ้น 5,613 ตัน ขณะที่ปริมาณฝุ่นละออง PM2.5 และฝุ่นละออง PM10 ดีขึ้น การใช้ประโยชน์และสร้างการเติบโตบนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมดุลภายในขีดความสามารถของระบบนิเวศดีขึ้น จากปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อหัวประชากรของไทยลดลง 0.11 คาร์บอนไดออกไซด์ต่อหัวประชากร ปริมาณการใช้พลังงานต่อหัวประชากรลดลง 0.70 กิโลจูลต่อหัวประชากร และส่วนแบ่งการใช้พลังงานหมุนเวียนต่อโครงสร้างการใช้พลังงานทั้งหมดเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.18 การยกระดับกระบวนการตัดสินใจกำหนดอนาคตประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมบนหลักของการมีส่วนร่วมและธรรมาภิบาลดีขึ้น จากผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัยเฉพาะสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมดีขึ้นอยู่อันดับที่ 250 รวมทั้งการเพิ่มขึ้นของสมาชิกเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็น 8,747 คน และจำนวนองค์กรนอกภาครัฐ (NGO และเอกชน) เป็น 324 องค์กร

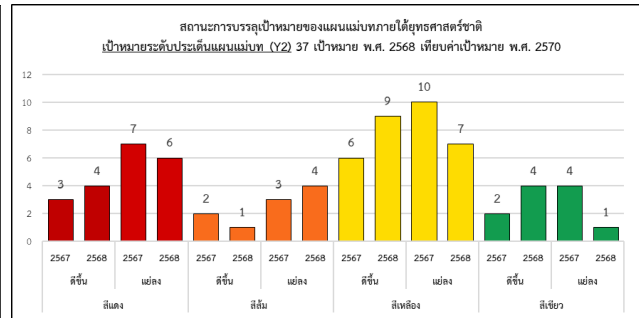
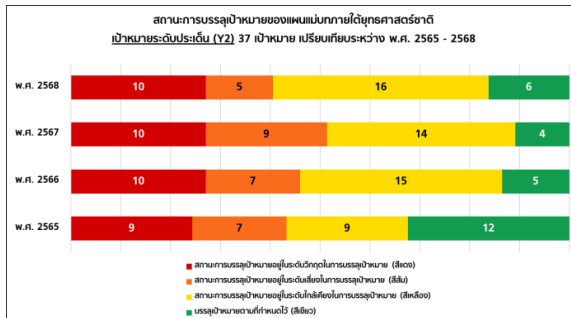
ด้านที่ 6 การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ พบว่า ภาครัฐมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวมตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวกรวดเร็ว โปร่งใสปรับตัวแย่ง สะท้อนจากผลประเมินด้านประสิทธิภาพของภาครัฐภายใต้ดัชนีชี้วัดธรรมาภิบาลโลกที่มี 0.25 คะแนน ลดลงจากปีก่อนหน้าที่มี 0.31 คะแนน ขณะที่ภาครัฐมีขนาดที่เล็กลงพร้อมปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงปรับตัวดีขึ้น จากดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (EGDI) อยู่ในอันดับที่ 52 (จาก 193 ประเทศ) ดีขึ้น 3 อันดับจากปีก่อนหน้า และผลสำรวจระดับความพร้อมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลที่มีคะแนนในระดับที่ 4 (ระดับขั้นสูง) ที่ร้อยละ 54.42 ดีขึ้นจากปีก่อนหน้าที่อยู่ร้อยละ 24.74 อย่างไรก็ตาม การควบคุมปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบแย่ง จากผลการประเมินด้านการควบคุมปัญหาทุจริตและประพฤติมิชอบภายใต้ดัชนีชี้วัดธรรมาภิบาลโลกเท่ากับ -0.53 คะแนน แย่งจากปีก่อนหน้าที่เท่ากับ -0.44 คะแนน นอกจากนี้ กระบวนการยุติธรรมเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมของประเทศแย่ง จากผลการประเมินด้านหลักนิติธรรม ภายใต้ดัชนีชี้วัดธรรมาภิบาลโลกเท่ากับ -0.22 คะแนน แย่งจากปีก่อนหน้าที่เท่ากับ -0.20 คะแนน

การประเมินสถานะการบรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 23 ประเด็น

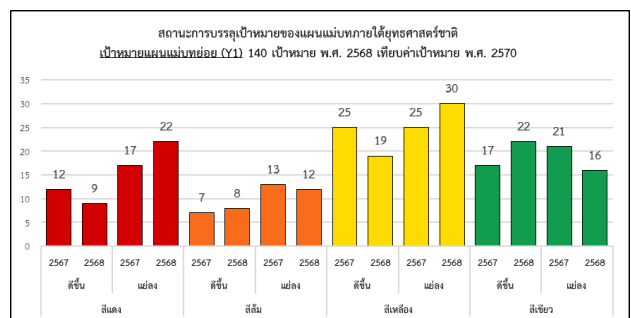
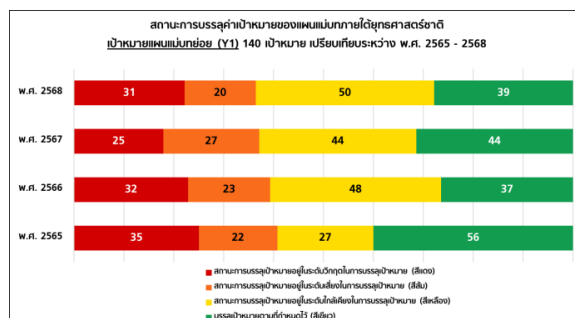
สำนักงานฯ ได้ประเมินสถานะการบรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 23 ประเด็น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ซึ่งเป็นปีที่ 3 ในห้วงที่ 2 ของยุทธศาสตร์ชาติ ผ่านข้อมูลสถิติ สถานการณ์งานวิจัย และดัชนีชี้วัดที่จัดทำขึ้นจากหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงการดำเนินงาน/โครงการของหน่วยงานของรัฐที่ถูกนำเข้าสู่ระบบ eMENSCR ณ สิ้นเดือนตุลาคม พ.ศ. 2568 จำนวน 240,439 โครงการ พบว่าเป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ (Y2) ที่มีสถานะ**บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ (สีเขียว)** รวมจำนวน 6 เป้าหมาย¹ คิดเป็นร้อยละ 16.22 ของจำนวนเป้าหมายระดับประเด็น โดยยังคงมีสถานะการบรรลุเป้าหมายในระดับที่ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย จำนวน 31 เป้าหมาย ซึ่งเป็นเป้าหมายที่มี**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)** จำนวน 16 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 43.24 เป้าหมายที่มี**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย (สีส้ม)** จำนวน 5 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 13.51 และเป้าหมายที่มี**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับวิกฤตในการบรรลุเป้าหมาย (สีแดง)** จำนวน 10 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 27.03

¹มี 2 เป้าหมายเดิมจากรายงานสรุปผลการดำเนินการฯ ประจำปี พ.ศ. 2567 ได้แก่ 060003 และ 090002 ที่ยังคงสถานะการบรรลุเป้าหมาย (สีเขียว) และ 4 เป้าหมายใหม่ ได้แก่ 020001 120002 160001 และ 170001 ที่มีสถานะการบรรลุเป้าหมายปรับสถานะเป็นบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ (สีเขียว)

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ขณะที่เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) รวม 140 เป้าหมาย พบว่า มีเป้าหมายแผนแม่บทย่อยที่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ (สีเขียว) จำนวน 39 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 27.86 ของเป้าหมายแผนแม่บทย่อยทั้งหมด เมื่อเทียบกับ พ.ศ. 2567 ที่มีเป้าหมายแผนแม่บทย่อยที่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดจำนวน 44 เป้าหมาย คิดเป็นปรับตัวแย่งร้อยละ 11.36 ส่วนเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) จำนวน 101 เป้าหมาย ยังคงมีสถานะการบรรลุเป้าหมายในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย หรือคิดเป็นร้อยละ 72.14 ของเป้าหมายแผนแม่บทย่อยทั้งหมด ประกอบด้วย เป้าหมายที่มีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง) จำนวน 50 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 35.71 เป้าหมายที่มีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย (สีส้ม) จำนวน 20 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 14.29 และเป้าหมายที่มีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับวิกฤตในการบรรลุเป้าหมาย (สีแดง) จำนวน 31 เป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 22.14

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากแผนแม่บทฯ (พ.ศ. 2566 - 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) มีการยกเลิกเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) จำนวน 6 เป้าหมาย และเพิ่มเติมเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) ใหม่ จำนวน 6 เป้าหมาย ทำให้ยังคงมี 140 เป้าหมายแผนแม่บทย่อย รวมถึงได้ปรับปรุงข้อมูลตัวชี้วัดในบางเป้าหมายแผนแม่บทย่อย นอกจากนี้ยังได้มีการใช้ตัวชี้วัดเทียบเคียงในบางเป้าหมายแผนแม่บทย่อยที่ตัวชี้วัดไม่มีการจัดเก็บและมีการจัดเก็บไม่ต่อเนื่อง จึงทำให้ค่าสถานะการบรรลุเป้าหมายของปีที่ผ่านมามีการเปลี่ยนแปลงไปจากที่ปรากฏให้เห็นในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2567

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติตามหลักการบริหารงานคุณภาพ (PDCA)

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติยังคงมีประเด็นท้าทายสำคัญที่ทุกหน่วยงานของรัฐต้องให้ความสำคัญในการร่วมกันแก้ไขอย่างบูรณาการ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติในห้วงเวลาที่เหลือของห่วงที่ 2 ของยุทธศาสตร์ชาติตามหลักการวงจรบริหารงานคุณภาพ (Plan-Do-Check-Act : PDCA) ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

การวางแผน (Plan)

ประเด็นท้าทาย

- ความเข้าใจในหลักการและการแปลงแผนระดับชาติ ทั้งในส่วนของยุทธศาสตร์ชาติ และแผนระดับที่ 2 ของหน่วยงานของรัฐไปสู่การปฏิบัติ ที่ควรต้องให้ความสำคัญกับการแปลงแผนทั้งเป้าหมายการพัฒนาไปพร้อมกับตัวชี้วัดของเป้าหมาย
- บริบทการพัฒนาประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ทำให้แผนระดับชาติที่ประกาศใช้ในช่วงที่ผ่านมาอาจเกิดข้อจำกัด ทั้งในมิติเป้าหมายการพัฒนา ประเด็น/แนวทางการพัฒนา และกลไกการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติที่ไม่สะท้อนบริบทการพัฒนาในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

- สร้างความตระหนักรู้ให้กับบุคลากรภาครัฐในทุกระดับอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับหลักการและการแปลงแผนระดับชาติไปสู่การปฏิบัติ โดยพิจารณาวิธีการ กลไก และเครื่องมือใหม่ที่จะทำให้เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานเจ้าภาพและหน่วยงานร่วมขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ เพื่อทำให้เกิดการดำเนินงานบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น รวมทั้งให้ความสำคัญกับการทำงานอย่างบูรณาการเพิ่มมากขึ้นระหว่างสำนักงานฯ และหน่วยงานกลางอื่น ๆ ที่มีหน้าที่กำกับติดตาม ประเมินผล และบริหารจัดการระบบงบประมาณของประเทศ เพื่อให้เกิดการบูรณาการและพัฒนากระบวนการงบประมาณที่สอดคล้องกับสถานการณ์การพัฒนาประเทศ
- เร่งพิจารณาความเหมาะสมของยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 - 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) เพื่อนำไปสู่การทบทวน/ปรับปรุง หากจำเป็น และเผยแพร่ให้หน่วยงานรัฐทราบและใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนระดับที่ 3 และโครงการ/การดำเนินงานก่อนเริ่มปีงบประมาณ พ.ศ. 2571 รวมทั้งเร่งศึกษาทบทวนประเด็นการปฏิรูปประเทศ โดยวิเคราะห์ประเด็นการพัฒนาที่จำเป็นต้องมีการปฏิรูปประเทศในระยะต่อไปในบริบทปัจจุบัน ที่มุ่งแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้าง/เรื้อรังเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปประเทศอย่างยั่งยืน

การปฏิบัติ (Do)

ประเด็นท้าทาย

- แผนระดับที่ 3 ในส่วนของแผนปฏิบัติการด้าน... ที่มีกฎหมายระบุให้มีการจัดทำแผน มีจำนวนมาก และมีการซ้ำซ้อนกัน โดยในช่วงปี 2561 - 2568 จำนวน 215 แผน พบว่า แผนส่วนใหญ่ร้อยละ 53 (จำนวน 114 แผน) ไม่มีกฎหมายกำหนดให้จัดทำและเสนอแผนต่อคณะรัฐมนตรี สะท้อนว่า การจัดทำแผนปฏิบัติการด้าน... ของหน่วยงานของรัฐยังไม่เป็นไปตามหลักการที่กำหนด ซึ่งควรมีเท่าที่จำเป็นตามบริบทการพัฒนาประเทศเท่านั้น (ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2564) นอกจากนี้ หลายแผนปฏิบัติการด้าน... ยังขาดการเชื่อมโยงไปยังเป้าหมายของแผนระดับชาติ รวมทั้งมีตัวชี้วัดที่สะท้อนกระบวนการมากกว่าผลลัพธ์
- โครงการ/การดำเนินงานของหน่วยงานรัฐที่เป็นลักษณะการทำงานแบบแยกส่วน ขาดการบูรณาการ และเป็นงานเดิมที่อาจหมดความจำเป็นและไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ส่งผลให้ โครงการ/การดำเนินงานอาจไม่ตอบโจทย์และสภาพปัญหาที่เป็นปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

- สำนักงานฯ ในฐานะสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติที่มีหน้าที่กลั่นกรองแผนปฏิบัติการด้าน... ควรเร่งดำเนินการวิเคราะห์ช่องว่างและความครอบคลุมของแผนระดับที่ 3 ของหน่วยงานรัฐในการขับเคลื่อนเป้าหมายแผนแม่บทฯ ในแต่ละเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) ว่ามีแผนระดับ 3 ไต่บ้างที่จำเป็นหรือขาดหายตามบริบทการพัฒนาประเทศ
- สำนักงานฯ ในฐานะสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติควรเร่งพัฒนาและเผยแพร่ระบบ STAR Leverage Coach เพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถจัดทำโครงการแบบ “คานงัด” ที่ตอบโจทย์ทั้งภารกิจหน่วยงานและทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมถึงสามารถระบุผลสัมฤทธิ์ของโครงการต่อการปิดช่องว่างของเป้าหมายแผนแม่บทฯ (Contribution of the project) โดยจะทำให้ได้โครงการ/การดำเนินงานที่พุ่งเป้าต่อการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล (Check)

ประเด็นท้าทาย

- การขาดการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดตามเป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่มีความต่อเนื่อง และเป็นปัจจุบัน ส่งผลให้บางเป้าหมายแผนแม่บทฯ มีความจำเป็นต้องใช้ตัวชี้วัดเทียบเคียง (proxy) ที่อาจสะท้อนเป้าหมายได้เพียงบางส่วนเท่านั้น ประกอบกับบางเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) ที่อาจมีความซ้ำซ้อนหรือไม่ส่งผลต่อเป้าหมายแผนแม่บทระดับประเด็น (Y2) ส่งผลให้การติดตามผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติจากรายงานประจำปี อาจไม่สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาในปัจจุบัน
- การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ผ่านระบบ eMENSCR ที่อาจยังไม่ครอบคลุม โครงการ/การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐทั้งหมด เนื่องจากค่านิยามของแต่ละหน่วยงานแตกต่างกัน ประกอบกับข้อมูลนำเข้าในระบบ eMENSCR อาจไม่ถูกต้องหรือครบถ้วนทั้งวงจร โดยเฉพาะการเชื่อมโยงการติดตาม “แผนงาน” และ “แผนเงิน” เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ
- กลไกการติดตามตรวจสอบ โดยเฉพาะหน่วยงานกลางที่เกี่ยวข้องกับการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล อาจยังไม่ได้นำข้อมูลจากระบบ eMENSCR มาใช้ในการดำเนินการเท่าที่ควร เนื่องจากอาจขาดความเชื่อมั่นในระบบ หรือการมีข้อมูลไม่ครบถ้วนและไม่เชื่อมโยงกัน

ข้อเสนอแนะ

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในมิติการพัฒนาต่าง ๆ ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ โดยเฉพาะภารกิจด้านการจัดเก็บข้อมูล ควรพัฒนาตัวชี้วัดที่สามารถสะท้อนเป้าหมายแผนแม่บทฯ รวมถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความแม่นยำ ต่อเนื่อง และเป็นปัจจุบัน
- สำนักงานฯ เร่งพัฒนาระบบ eMENSCR ให้มีความเชื่อมโยงกับระบบกลางในการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลระดับชาติเข้ากับระบบการจัดการงบประมาณอิเล็กทรอนิกส์อย่างสมบูรณ์ รวมทั้งเร่งพัฒนาส่วนของการแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล (Dashboard) สำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์สนับสนุนการทำงานของผู้ใช้งานระบบได้อย่างเป็นมิตรมากยิ่งขึ้น
- ยกกระดับกลไกการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐให้เป็นไปตามหลักการวงจรบริหารงานคุณภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงการสร้างแรงจูงใจให้นำเข้าข้อมูลที่มีคุณภาพ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการติดตามตรวจสอบ เห็นความสำคัญของการมีข้อมูลที่มีคุณภาพ และการใช้ประโยชน์

